

Afdeling **Beleid en Programmering**
Onderwerp

CONCEPT

Aan:
Het Ministerie van Economische Zaken

Bezoekadres
Gedempte Zuiderdiep 96

Openingstijden
Zie gemeente.groningen.nl

Postadres
Postbus 7081
9701 JB Groningen

Telefoon
14050

E-mailadres
info@groningen.nl

Website
gemeente.groningen.nl

Telefoon (050) 1 5.1.2e Bijlage(n) Ons kenmerk
Datum 13-06-2014 Uw brief van Uw kenmerk

Geachte ****,

Vanuit onze primaire en wettelijke taak van de zorg voor de veiligheid van onze inwoners staan wij als gemeente Groningen voor de opgave “antwoord” te geven op het veiligheidsvraagstuk dat volgt uit de aardbevingenproblematiek.

Met deze brief lichten we onze daarvoor noodzakelijke extra inzet toe onder verwijzing naar de bijzondere positie die de gemeente Groningen heeft als zijnde geen partner in het gesloten bestuursakkoord¹. Deze positie houdt o.a. in dat geen rekening is gehouden met de impact van de problematiek op een grootstedelijk gebied als de gemeente Groningen en de daarmee samenhangende kosten.

Het veiligheidsvraagstuk dat volgt uit de gaswinning is integraal verbonden met vrijwel alle beleidsterreinen en dus organisatie-onderdelen van onze gemeente en leidt, van beleid tot uitvoering, noodzakelijk tot een veelheid aan inspanningen om onze wettelijke taak naar behoren te kunnen uitvoeren. Daarbij worden wij geconfronteerd met aanzienlijke extra inspanningen bij de handhaving en verdere ontwikkeling van de kwaliteit van het woon- en leefmilieu van onze stad, dat rechtstreeks negatief door de veiligheidsproblematiek wordt beïnvloed. Deze extra inzet, maar tevens vermogensschade en gederfde winst, hangt samen met onder andere de volgende activiteiten en ontwikkelingen.

Directe kosten: personeelsomvang, – kwaliteit en onderzoek.

¹ Bestuursakkoord Herstel van vertrouwen, vertrouwen op herstel

- NPR en NEN-advies. Voor de vertaling van de Europese norm voor aardbevingsbestendigheid werkt de minister van Economische Zaken (EZ) nu aan een Nederlandse Praktijk Richtlijn (NPR). Vooruitlopend op die NPR verscheen in mei jl. het “Interim Advies NEN Aardbevingsbestendig Bouwen”. De NEN adviseert met klem haar interim advies – met voorlopige uitgangspunten voor aardbevingsbestendige nieuwbouw – op te volgen. Bij haar advies betreft de NEN piekgrondversnellingen die van toepassing zijn op de gemeente Groningen.

Wij staan achter de aanbevelingen van het NEN- advies en nemen deze over, onder meer door het verstrekken van folders (bij bijvoorbeeld bouwaanvragen) met informatie over het NEN-advies. Daarnaast worden medewerkers (specialisten toetsing, vergunningaanvraag, handhaving en bouwinspectie) opgeleid voor de toepassing van het interim-advies en de te volgen NPR².

- Expertise. In het algemeen moet veel expertise worden ontwikkeld voor nieuwbouw maar ook voor integrale gebiedsontwikkeling. NEN normen bestrijken woningen, maar ook kunstwerken en etc. Ook de geplande ondergrondse infrastructuur moet worden aangepast. Gebiedsontwikkeling moet vanuit het veiligheidsperspectief integrale aandacht krijgen met een te ontwikkelen juridische onderbouwing, o.a. via nieuw op te stellen bestemmingsplanvoorschriften³.

- Risico-inventarisatie kwetsbare bouwwerken. Als gemeente hebben wij een bijzondere verantwoordelijkheid voor de veiligheid van onze inwoners. Dit geldt men name de combinatie van grotere kwetsbare groepen in mogelijk kwetsbare gebouwen. Regionaal wordt deze problematiek voor het kerngebied in het Groningenveld geïnventariseerd (ARUP). De gemeente Groningen is voorlopig uitgesloten van dit onderzoek vanwege de mogelijk lagere grondversnellingen in onze gemeente. Daarmee wordt voorbijgegaan aan de grote risico's voor onze stad omdat de impact die een lagere grondversnelling heeft op bijvoorbeeld dichtbevolkte gebieden met hoogbouw of basisscholen veel groter is dan die voor een laagbouwwooning in het kerngebied.

Als gemeente inventariseren wij nu zelf de kwetsbare situaties in onze stad. We kunnen niet uitsluiten dat de uitkomsten van deze inventarisatie leiden tot een versterkingsprogramma voor bijvoorbeeld gemeentelijke basisscholen. Een eerste impactstudie naar de algehele stedelijke situatie in de vorm van een quick-scan is inmiddels afgerond⁴. Vervolgonderzoek is in voorbereiding.

² Structureel: E 65.000 coördinatie aanvragen bouwvergunningen; Incidenteel: 10 x E 3.000 trainingen inspecteurs/toezicht; 10 x E 3.000 trainingen coördinatie aanvraag bouwvergunningen; folders/website E 10.000; E 20.000 ARUP-trainingen

³ Structureel: .5 fte/E 65.000

⁴ Incidenteel: E 50.000 Impactstudie Royal Haskoning/DHV; E 75.000 scholen/bouwwerken;

- Achterstallig onderhoud bouwwerken. Kwetsbaarheid voor aardbevingen als gevolg van achterstallig onderhoud moet worden hersteld. Ook hier geldt dat inventariserend onderzoek nodig is, nieuwe expertise noodzakelijk is en extra menskracht moet worden ingezet⁵.
- Voorlichting en steun aan de regio. Het informeren van onze inwoners betreft voorlichting over vooral de bevingrisico's, de handelwijze ingeval een beving zich voordoet en de gevolgen voor de regelgeving. Wij spannen ons in dat onze - en regionale inwoners deze informatie eenduidig, tijdig en volledig ontvangen. Daartoe is een communicatieplan ontwikkeld, wordt informatie afgestemd op informatieverstrekking van andere organisaties, worden voorlichtingsfolders versterkt aan onze inwoners, websites ingericht etc.⁶. Meer algemeen ondersteunen wij de regiogemeenten door onze expertise beschikbaar te stellen opdat ook de regio haar zorgtaak naar behoren kan uitoefenen⁷.
- Personeel algemeen. De additionele inzet wordt zoveel als mogelijk gefinancierd vanuit de reguliere middelen, onder andere door her prioritering van taken binnen afdelingen en directies. Vanwege het veelomvattende karakter van de problematiek is daarnaast een breed samengestelde projectgroep actief voor de coördinatie van kennisvergaring, onderzoeksopdrachten en opleidingsprogramma's voor gemeentelijke medewerkers. Drie fte zijn vrijgemaakt om alle interne processen te coördineren⁸.

Indirecte kosten: projectontwikkelingen.

- Meerstad. Meerstad is de belangrijkste ontwikkellocatie in het noorden (ca. 7000 woningen te bouwen op 2.500 ha. met daarbij 80 ha. bedrijventerrein), en heeft in het licht van de problematiek onze uitzonderlijke aandacht: stagnatie leidt tot aanzienlijke kosten die uiteindelijk in een uitzonderlijk geval voor rekening van het Rijk zijn. Wij hebben onderzoek⁹ laten verrichten naar de bodemgesteldheid in Meerstad en gewenste bouwkundig aanpassingen ed. als strategie voor verdere ontwikkeling.

plus p.m.

⁵ Structureel: 1 f.t.e./E 125.000 Incidenteel: E 50.000 opleiding

⁶ Structureel: .5 f.t.e. E 65.000 voorlichting

⁷ Structureel: 1 f.t.e. E 125.000 begeleidingscommissie Dialoogtafel/visie-ontwikkeling/beleid

⁸ Structureel: 3 f.t.e. E 375.000

⁹ Incidenteel: onderzoeksbureau Wassenaar "aardbevingsbestendig bouwen Meerstad"

- Zuidelijke en westelijke ringweg. Na jaren van voorbereiding is het tracé-besluit voor de vernieuwing van de A7/N7, de zuidelijke ringweg Groningen (ZRG), aanstaande. Dit grootschalige infrastructuur project is gemotiveerd vanwege haar betekenis op zowel landelijk – als regionaal - en stedelijke niveau. Voor het project is een bedrag begroot van ruim 600 miljoen Euro. Met de publicatie van het “ontwerp gaswinningsplan NAM 2013” met begeleidende onderzoeksrapporten en vervolgens door het interim NEN advies rijst er bij ons zorg over de uitgangspunten van het project in relatie tot de aardbevingenproblematiek vanwege de gehanteerde bouwtechnische-standaardnormen. Daarmee ook over toekomstige financiële risico's of mogelijke onvoorziene aanvullende maatregelen en kosten.

De provincie Groningen heeft uit kostenoverwegingen die het gevolg zijn van de aardbevingenproblematiek besloten de reconstructie van de westelijke ringweg uit te stellen. Dit leidt tot economische schade voor de gemeente Groningen.

- Overige bouwontwikkelingen. De NEN-richtlijn is aanleiding lopende bouwprojecten door te rekenen op hun aardbevingsbestendigheid. Los van uiteindelijke aanpassingskosten zijn de bedragen voor onderzoek significant. Op dit moment is bijvoorbeeld de opdracht verstrekt het in aanbouw zijnde Forum nader te onderzoeken¹⁰.
- Algemeen. Imagoschade en daarbij de meerkosten i.v.m. aardbevingsbestendigheid, drukken de verwachte grondopbrengsten van verschillende projecten die al zijn opgestart. Deze exploitatieverliezen werken door in de hele gemeentelijke begroting.

In ons gesprek met het ministerie van EZ¹¹ is onze bijzondere positie erkend en is onder meer toegezegd dat het ministerie zal bekijken hoe om te gaan met onze ambtelijke uitvoeringskosten.

Deze kosten zijn met deze brief op hoofdlijn inzichtelijk gemaakt.

De directe kosten zijn noodzakelijk om onze zorgtaak naar behoren uit te kunnen voeren.

Wij signaleren met het oog op de vele ontwikkelingen dat slagvaardigheid en snelheid geboden zijn voor een goede uitoefening van deze zorgtaak. De eigen inzet kent hierbij zijn grenzen. Daarbij komt dat bilaterale onderhandelingen en afspraken met landelijk betrokken partijen over onderzoek en/of vergoedingen tot dusverre niet leiden tot een vlot en samenhangend resultaat, afgestemd op de gemeentelijke situatie¹².

¹⁰ Incidenteel: E 16.000 Forum, E 100.000 Sontbrug, plus p.m.

¹¹ Overleg dd. 23 april: College van B & W Groningen – min. van E.Z.

¹² NAM toezegging: onderzoek 10 exemplarische bouwwerken; EZ toezegging: onderzoek

Omdat het Rijk als concessie verlener voor de winning van aardgas (omvang en locatie) tegelijk een bijzondere verantwoordelijkheid heeft voor het kunnen functioneren van gemeenten, doen we een beroep op u om tot een structurele oplossing te komen in de vorm van een financiële meerjarenafspraken (te dekken vanuit de 850 miljoen Euro die beschikbaar is gesteld voor het preventie- en herstelprogramma aardbevingen).

De indirecte kosten zijn breder te vertalen als noodzakelijke extra plankosten of planschadeposten voor lopende en te ontwikkelen projecten.

Vooralsnog is er geen financiële regeling getroffen voor deze kosten voor nieuw- en verbouw buiten het aandachtsgebied om, terwijl de gemeente Groningen wel in de buitenste ring van beïnvloeding ligt¹³ en tegelijk in het aandachtsgebied ligt van het interim NEN-advies. Nu moreel - en binnenkort ook wettelijk - ontkomen wij niet aan deze kosten, die een rechtstreeks gevolg zijn van de aardbevingenproblematiek, waarvoor de exploitant¹⁴ de verantwoordelijkheid draagt. Voordat wij overgaan tot vervolgstappen vernemen we graag eerst uw standpunt in deze.

Als Rijk en als gemeente Groningen delen wij, ieder vanuit de eigen positie, verantwoordelijkheid voor het actuele veiligheidsvraagstuk. Ons "antwoord" geeft hieraan uitdrukking.

Wij vertrouwen er op dat uw antwoord die deling - in haar favorabele betekenis van gezamenlijkheid - onderschrijft door aanwending van de daarvoor beschikbaar gestelde middelen voor het preventie- en herstelprogramma voor de in deze brief aangegeven activiteiten.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. R.L. (Ruud) Vreeman

de secretaris,
drs. P.J.L.M. (Peter) Teesink

grondopbouw

¹³ Bijlage bij aangepaste besluit Gaswinning 2013: KNMI-rapport

¹⁴ NAM